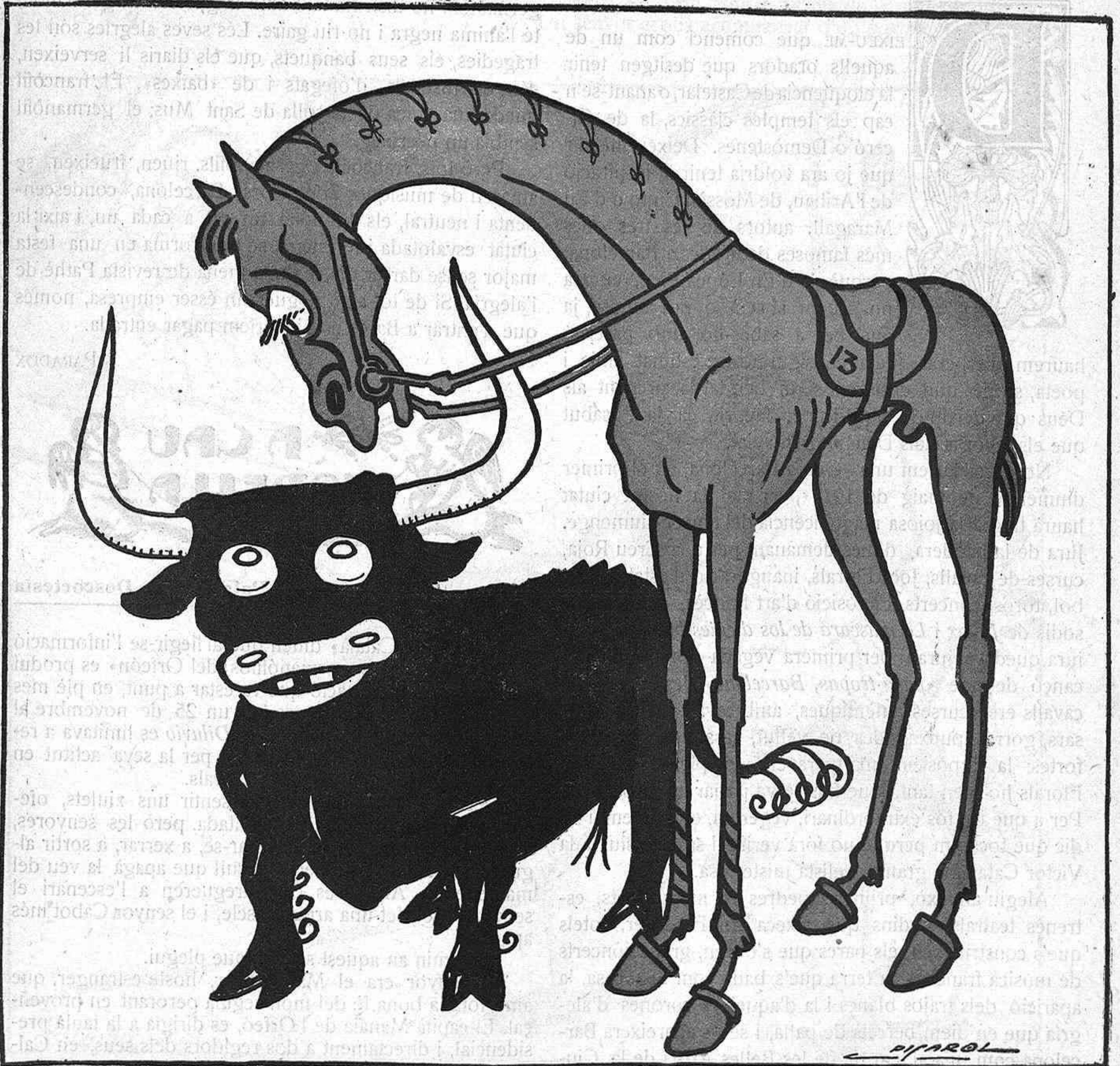

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2002 : Any XXXIX 10 cèntims — Atrassats: 20 BARCELONA, 11 DE MAIG DE 1917

ANIMALS DE CURSA

El cavall. — Jo, an els homes, els hi trec els quartos.
El brau. — Jo, les tripes.

LA GRAN BARCELONA

DEIXEU-ME que comenci com un de aquells oradors que desitgen tenir la eloqüència de Castelar, o anant-se'n cap els temples clàssics, la de Ciceró o Demòstenes. Deixeu-me dir que jo ara voldria tenir la inspiració de l'Aribau, de Mossèn Cinto o d'En Maragall, autors de les tres odes més famoses dedicades a Barcelona, perquè la d'En López Picó, encara no sabem si serà o no famosa, ja que per a saber-ho amb precisió

haurem d'esperar que al cel sigui nostre estimat amic i poeta, succés que desitgem sigui ben tardà, pregant als Déus que deixin de tenir-lo per favorit, car ja és sabut que els favorits dels Déus moren aviat.

Nosaltres fariem una «Oda a Barcelona, en el primer diumenge de maig de 1917», car mai la nostra ciutat haurà tingut la joiosa magnificència del darrer diumenge. Jura de la bandera, dónes demanant per a la Creu Roja, curses de cavalls, Jocs Florals, inauguració d'estatua, futbol, toros, concerts, Exposició d'art francès, darrers episodis de *Judex* i *La máscara de los dientes blancos*.... La jura quedava jura, i per primera vegada compreníem la cançó de que «para tropas, Barcelona»; les curses de cavalls eren curses autèntiques, amb cavalls del rei, húsars, gorres punxagudes de vellut, casaques i traveses fortes; la Exposició, una meravella, era plena, i els Jocs Florals ho eren tant, que fins se va parlar en provençal. Per a que tot fós extraordinari, vegérem, escoltàrem, i no dic que tocàrem perquè no fóra veritat i sí excessiu, a la Víctor Català, la gran novelista misteriosa.

Afegiu an això, primeres pedres de monuments, estrenes teatrals, jardins que aixeca En Forestier, hotels que's construeixen, els parcs que s'obren, grans concerts de musica francesa, la terra que's bada com una rosa, la aparició dels trajos blancs i la d'aqueixes corones d'alegría que en diem berrets de palla, i se us apareixerà Barcelona com una al·legoria de les Belles Arts i de la Ciutat-Primavera.

La guerra? ¿I qui es recorda de la guerra en aquesta Barcelona, que sembla una revista de modes, amb els

maniquís passejant pels festivals? Si ho fem és per a convertir-la en diversió, com aquells filosòfics gitanos que vetllen als morts fent broma. La guerra és negoci i de la propaganda—francòfila o germanòfila—ne fem festa. El bon francòfil vol fer un acte i fa un banquet; En Guimerà, els voluntaris, els artistes francesos, la prohibició d'una conferencia an En Díaz Retg, tot, se converteix en alimentació.

En Forain feu una caricatura, representant a un socialista, ple de condiments, en un restaurant, dient a un tzigian: —Ara toqueu *La Marsellesa*. Per a molts francòfils la guerra haurà estat un comunicat i un «menú». El germanòfil no disfruta tant amb la guerra. El germanòfil té l'ànima negra i no riu gaire. Les seves alegries són les tragedies, els seus banquets, que els diaris li serveixen, són de fusellats, d'ofegats i de «baixes». El francòfil queda una mica de la colla de Sant Mus; el germanòfil sembla un necròfag.

Però tots, francòfils i germanòfils, riuen, frueixen, se amaren de musiques i de colors. Barcelona, condescendent i neutral, els hi dóna un pit a cada un, i així la ciutat esvalotada i ferèstega, se transforma en una festa major sense darrer dia, en una mena de revista Pathè de l'alegría. Si de tot això poguessim ésser empresa, només que d'entrar a Barcelona ja fariem pagar entrada.

PARADOX

El Palau de la Descortesía

A l'«Orfeó Català» diuen que al llegir-se l'informació d'*El Diluvio* «Los germanófilos del Orfeón» es produí una agressiva indignació que va estar a punt, en plè mes de maig, dolç i florit, de produir un 25 de novembre al carrer d'Escudillers Blancs. *El Diluvio* es limitava a re- criminar als senyors Pujol i Cabot per la seva actitud en l'incident germanòfil dels Jocs Florals.

Detalls. Per la galeria es van sentir uns xiulets, ofegats pels aplaudiments de la gentada, però les senyores, inquietes, començaren a aixecar-se, a xerrar, a sortir algunes, produint-se un cert aldarull que apagà la veu del mantenedor. Aleshores comparegueren a l'escenari el senyor Pujol, fet una arpía mascle, i el senyor Cabot, més apacible.

—Diguin an aquest senyor que plegui.

El senyor era el Mantenedor, hoste estranger, que amb tota la bona fè del món seguia perorant en provençal. El capità Manaia de l'Orfeó, es dirigia a la taula presidencial, i directament a dos regidors dels seus, en Calderó i l'Andreu.

—Facin el favor de dir an aquest senyor que acabi desseguida.

—Però què hem de dir i per què, sí no passa res?

Aleshores l'indignació d'En Pujol anà en *crescendo*, arribant al calderó, nota, i al regidor.

—Què tanta francofilia i tanta... Si això no s'acaba, aniré a la Delegació per a que la policia desallotgi.

Al final es cantaren *Els Segadors*. Com que els guardies de seguretat no pertanyien a la junta directiva de l'Orfeó, l'himne i els visques acabaren tranquilament.

«Pompiers» i «fauves»

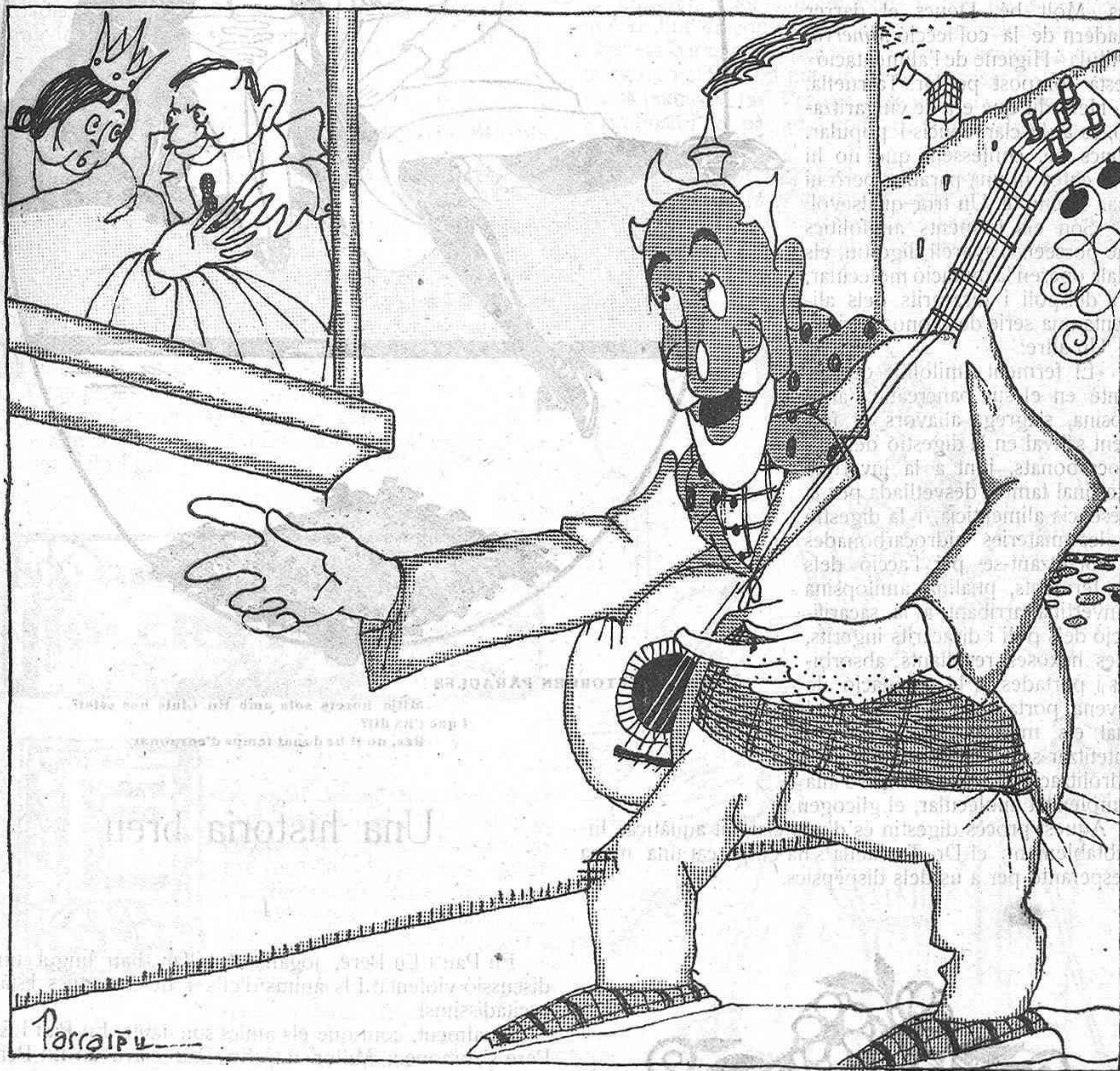
De Barcelona sortirà la consagració del pintor *Vuillard*, amb el seu quadre *Le Square Berlioz*. Aneu al Palau de Belles Arts, recordeu les sales, arribeu a la tela d'En Vuillard i desseguida un municipal, un urbà o un bomber us diuen:

—Per a mi això és lo més maco de tot. Ne donen ja dotze mil pessetes.

Aquesta fama vé ja dels primers dies de l'Exposició. Conten que el dia de l'obertura passejaven per les sales alguns escriptors, acompanyant a uns artistes francesos, que s'estranyaven de l'aguda sensibilitat de la gent de aquí per a la pintura. Quan d'això parlaven, encertaren a trobar-se davant del quadre d'En Vuillard a l'ensemps que també hi arribaven el marquès de Marianao i don Marià Fuster. Anava aquell de frac i plè de bandes, creus, cordons i plaques. Era d'esperar que tindria un gest deplorable i amb gran sorpresa els francesos sentiren el seu judici:

—Es lo millor del Saló de Tardor.

Però no parà aquí la prova de la nostra sensibilitat. Un senyor arribà acompanyat d'un *pompier*, un *pompier*

LA CANTARELLA

«Al pié de un árbol sin fruto
me puse a considerar
que lo peor de este mundo
es no poder gobernar.»

autèntic, amb casc, uniforme i destal. Es deturen davant de la tela d'En Vuillard i el *pompier* diu el seu judici.

—Francament, per a mi això és lo més admirable.

I així se realitzà a Barcelona l'*union sacrée* d'acadèmics i d'innovadors, de *pompier*s i de *fauves*.

Vulgarització científica

Publica el Consell de Pedagogia de la Diputació uns quaderns de coneixements indispensables; vulgarització de nocions científiques, assequibles als neos i al vulgus. Molt bé. Doncs el darrer quadern de la col·lecció *Minerva*, se titula «Higiene de l'alimentació» i està compost pel Dr. Tarruella.

Hem dit que era de vulgarització, és a dir clar, concís i popular. Doncs bé, confessem que no hi hem entès ni una paraula, però ni una. Exemple. Un troç qualsevol:

«Són els ferments amilolítics que posseeix l'aparell digestiu, els quals operen la mutació molecular, fent del poli i disacarits dels aliments una serie de monosacarits.»

Un altre:

«El ferment amilolític que es conté en el suc pancreàtic, l'amilopsina, s'agrega allavors al ferment salival en la digestió dels hidrocarbonats, junt a la invertina intestinal també desvetllada per la presència alimentícia, i la digestió de les materies hidrocarbonades va totalitzant-se per l'acció dels tres ferments, ptialina, amilopsina i invertina, arribant a la sacarificació dels poli i disacarits ingerits, i les hexoses resultants, absorbides i portades a la circulació de la vena porta, van al fetge, en el qual els monosacarits tornen a sintetitzar-se, i constituent, per deshidrolització, un polisacàrit d'alta complexitat molecular, el glicogen.»

Aquest procés digestiu és d'una claretat aquàtica. Indubtablement, el Dr. Tarruella s'ha empescat una mena d'esperanto per a us dels dispèpsics.

FETS DESTORBEN PARAULES

- Mitja horeta sola amb En Lluis has estat?...
I què t'ha dit?
—Res, no li he donat temps d'enraonar.

Una historia breu

I

En Pau i En Pere, jogant al billar, han tingut una discussió violenta. Els ànims d'ells i de sos amics estan excitadíssims!

Finalment, com que els amics son tants, En Pau i En Pere s'abraonen. Millor dit, En Pau clava an En Pere una terrible bofetada.

Els amics d'En Pere conseguixen contenir an aquest i treure'l dels billars.

II

Un cop al carrer En Pere, sempre amb la mà a la galta i els seus amics acompanyant-lo, troben an En Berenguera.

Aquest, encuriós, pregunta què ha passat.

—Res, home, res.

—Digueu-me què ha estat.

—Res. En Pau que ha clavat una bofetada an aquest.

En Berenguera, indignat:

—An a tu? Una bofetada, an a tu? Ah! Això no pot quedar aixís. Veniu, torneu a entrar.

—Però, home.

—Deixa-ho córrer!

—Què? Que ho deixi córrer? Ara veureu. Veniu amb mí, vos dic.

L'actitut decidida d'En Berenguera és tan enèrgica que tots, després d'una breu vacil·lació, se determinen a seguir-lo. I entren als billars altre cop.

III

Ja son cara a cara En Pau i En Berenguera. Al costat d'aquest En Pere, l'abofetejat.

En Berenguera, indignat, ferm, enèrgic, desafiador, diu an En Pau:

—Vostè ha clavat una bofetada an aquest amic meu?

—Si, senyor!

—Home! Tindria una curiositat—diu En Berenguera i afegeix irònic:—¿Per què no n'hi clava una altra al davant meu?

En Pau, sense fer-se pregar més, venta an En Pere una terrible bofetada a l'altra galta.

Gran espectació. Tots callen.

Sols En Berenguera diu al seu amic:

—Anem-se'n, noi. Aquest home fóra capaç de pegar-me a mí i tot.

ESTIC segur de que molts dels meus llegidors, no meus, de L'ESQUELLA creuen que aquesta informació sobre les places i placetes, carrers i carrerons de Barcelona deuria començar per les Rambles o per el Passeig de Gracia àdhuc per la Plaça de Catalunya.

Van errats. Com que jo penso que aquestes descripcions durin tant com puguin, com que vui portar als meus lectors a Gracia i a Sans, a Sant Martí a Sant Andreu a Horta i a can Tunis i demés flors de la garlanda que corona a la ciutat dels nostres amors, com que servidor és un taril·larot que al sortir de casa tira el berret enlaire i va cap on el llença el vent (si el camí no ve de pujada), com que soc un poca-solta i enraono per donar gust a la boca i

escriu perquè fassi pipí l'estilogràfica. I creieu que això últim és difícil si se va amb un plan preconcebut. La estilogràfica és molt semblant a una criatura; sa mare ja li pot descordar les calcetes i posar-la a tall de moro i fer-li:

—Pix-pix-pix.

Res!

Un cop torna a estar vestida i sembla en estat normal, alla va que trona, i s'embruta ella i embruta als demés.

Lo mateix succeix amb la estilogràfica:

—Fem un article, maca, apa, fem un article!

I no raja...

Quan desesperat te la fiques a la butxaca pensant avui no'n té ganes, o pot-ser n'haurà fet massa, és aleshores que sense demanar permís, omple quartilles i més quartilles de poques-soltes.

On erem? Ah! si, erem a que jo soc un desordenat i que en lloc de començar aquestes descripcions de places i carrers barcelonins per les primeres i principals les començaré per alla on me vingui bé. A pesar de tot lo dit no'ns manca la raó. Per anar segons a on se necessita roba a propòsit i ara per ara i com ara, m'ho conec, no estic gaire presentable.

Quan a l'istiu tingui els meus pantalons blancs i el meu capellet de palla aleshores parlarem del Passeig de Gracia i de la Plaça de Catalunya i altres llocs aristocràtics. De moment Plaça Real, Plaça del Rei, Plaça de Me-

A LES CARRERES

—Has deixat l'Antonia?... I amb qui la corres, doncs, ara?

—Amb una euga.

dinaceli; carrers de la Corribia i de Sant Pere (alt, mitjà i baix) i de Sant Pau i de l'Olm. Això dintre de la ciutat, que per fora demaneu! Servidor sab de Sant Andreu, de Sans, de la Barceloneta, de Gracia... un dia anirem aquí i l'altre allà. Ja veureu quina broma que farem. Sé llocs que vosaltres estimats barcelonins ni sisquera sospiteu, ni vosaltres ni aquell oficial d'urbans que s'ha inventat la guia de Barcelona.

AMÍLCAR

Coses del Magí

«PROCEDIMENT INFAL·LIBLE PER A EXTREURE'S, UN MATEIX, DEL CERVELL, L'IDIOMA ALEMANY»

Imagineu-vos el torment infinit, la tortura immensa del bon al·liadofil que sab l'alemany i voldria no saber-lo; feu-vos càrrec de la horrible situació del anti-germànic que va apendre un dia el llenguatge dels *boches*, a cà'n «Berlitz» o al «Liceo Políglota» i que avui voldria oblidar-lo, deixar-lo córrer, i no pot.

Doncs per a curar eficaçment aqueixa obsessió engu-niosa, per a desfer-se completament d'aqueixa *jerga hindenburesca* existeix un medi més radical que En Lerroux:

Tothom sab que'l crani dels homes és com una botigueta de betes i fils, amb calaixets i estanteries, etc. i que està dividit en una infinitat de departaments que's relacionen directament amb determinats òrguens qual desenrotllament influex en l'especialització de les aptituds de cada individu. Això ho podrà comprovar el llegidor en un crani de mostra plè de lletrerets que hi ha exposat al aparador de cà'n Corrons.

Ara bé, el procediment infal·lible per a extreure's del cervell l'idioma alemany és senzillíssim: S'agafa un doble de cervesa dels de cà'n Gambrinus, però sense cervesa; s'envia a cercar mig litre de llet de dida alemanya i es tira dintre del doble; després s'hi fiquen tres o quatre sangoneres acabades de nèixer i, tot plegat, se posa 42 dies a sol i serena. Un cop passats aquests dies no cal sinó subjectar-se a la operació, que no és gaire dolorosa. Les sangoneres s'apliquen en el cap, precisament en el punt descrit pels antropòlegs com orgue influent en els estudis políglotes... i ja està. En poques hores, les sangoneres germanitzades vos xuclen tot l'alemany que dueu dins del cervell.

Probadlo y os convenceréis.

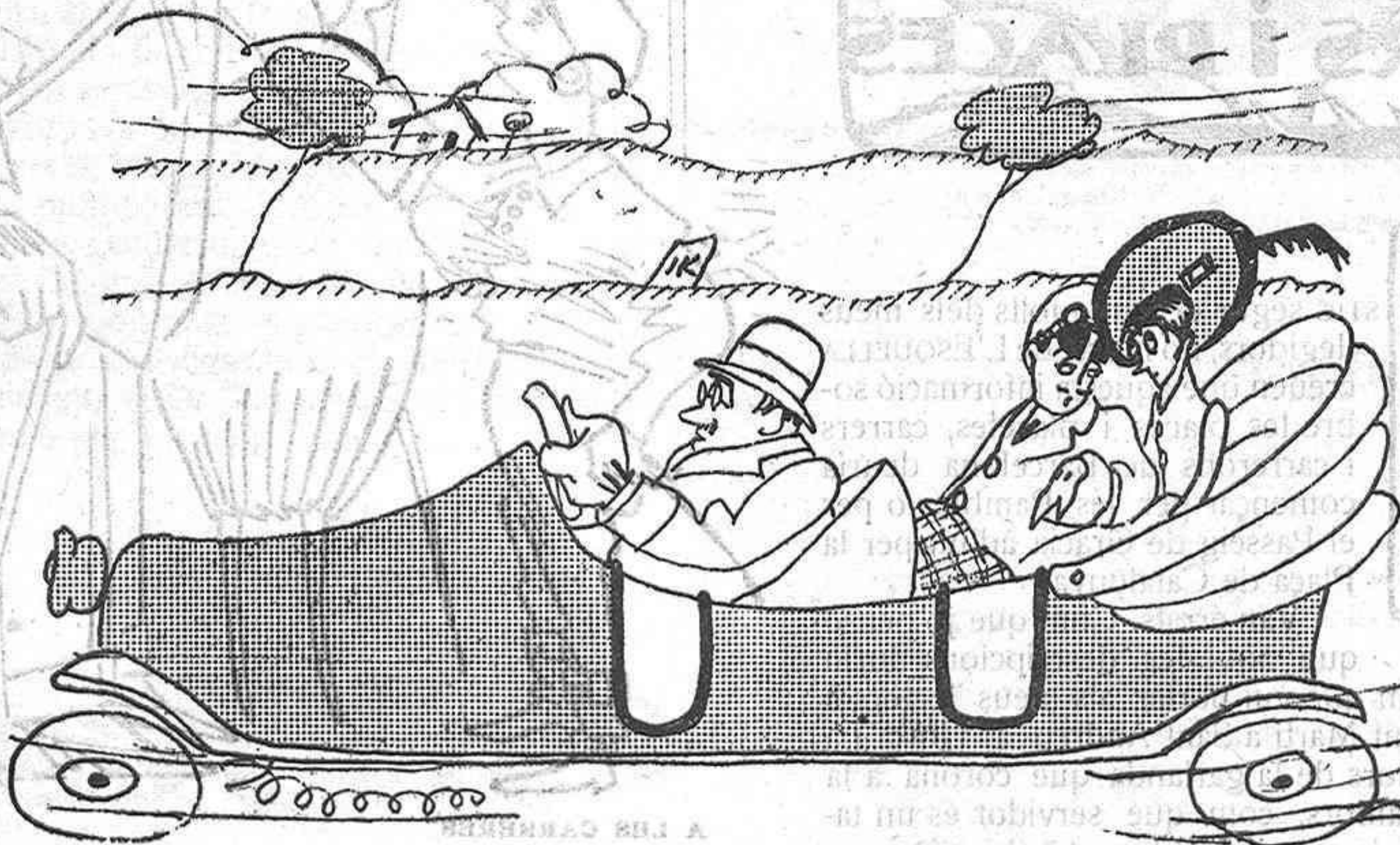

'estimat!

Si Lohengrin té un cigne, que quasi sempre s'encalla—val a dir-ho tot—aquest té un automòbil que de vegades fa *panne*.

Estarrafat de bigotis, fanfarró de polaines; un xic desdenyós com home que està en el secret, el *chauffeur* d'avui és un Don Joan que per haver les minyones ha de tenir primer a les senyores.

Fígaro d'automòbil, tot lo que ha guanyat en bencina ha perdut en sensibilitat i enginy.

El marit (al davant).—Parlem més alt, que no us sento...
L'altre. No... si, tant com dir, no diem res.

Ell sols sab un secret que quasi sempre li dona bon resultat: la *panne* al mig de la carretera. El seu amor de home que menja quilòmetres necessita un punt de repòs. I el seu repòs necessita quilòmetres de velocitat.

L'automòbil, que és l'únic que no és d'ell, és com una arma que esgrimeix; ell pensa que aquesta arma és el bigoti i aquell anell groixut i cursi que porta en un dit de la mà dreta... Però ¡cà! la seva força, ben debatut és el *cine*. I això que ell se'l mira desde fóra.

Don Joan fill de les circumstancies i de la fantasia dels demés, s'ha près en serio son paper i comença a devenir insoportable.

Rexinxolat, pentinat, empolainat, uniformat porta a la senyora a passeig com si li fes un favor, segur de que ella l'està admirant. I sí, pel carrer, un senyor la saluda ell té com una mena de somris desdenyós per aquell senyor *que bada*.

Després, a la nit, acabat ja son servei, no gosa pujar al tramvia; vol guardar les categories i una minyona o una modisteta a qui «l'irresistible», que diu que s'enten amb les senyores, ha estat segur de son poder de seducció, li fa fer inútilment dos horas de ninot, sense comparèixer!

I lo més trist és que allò de la senyora... pot-ser era una mica exagerat.

No serà estrany que demà, el *chauffeur* atropelli a algú, maldament sia un goç, maliatsiga!

PAPERAM

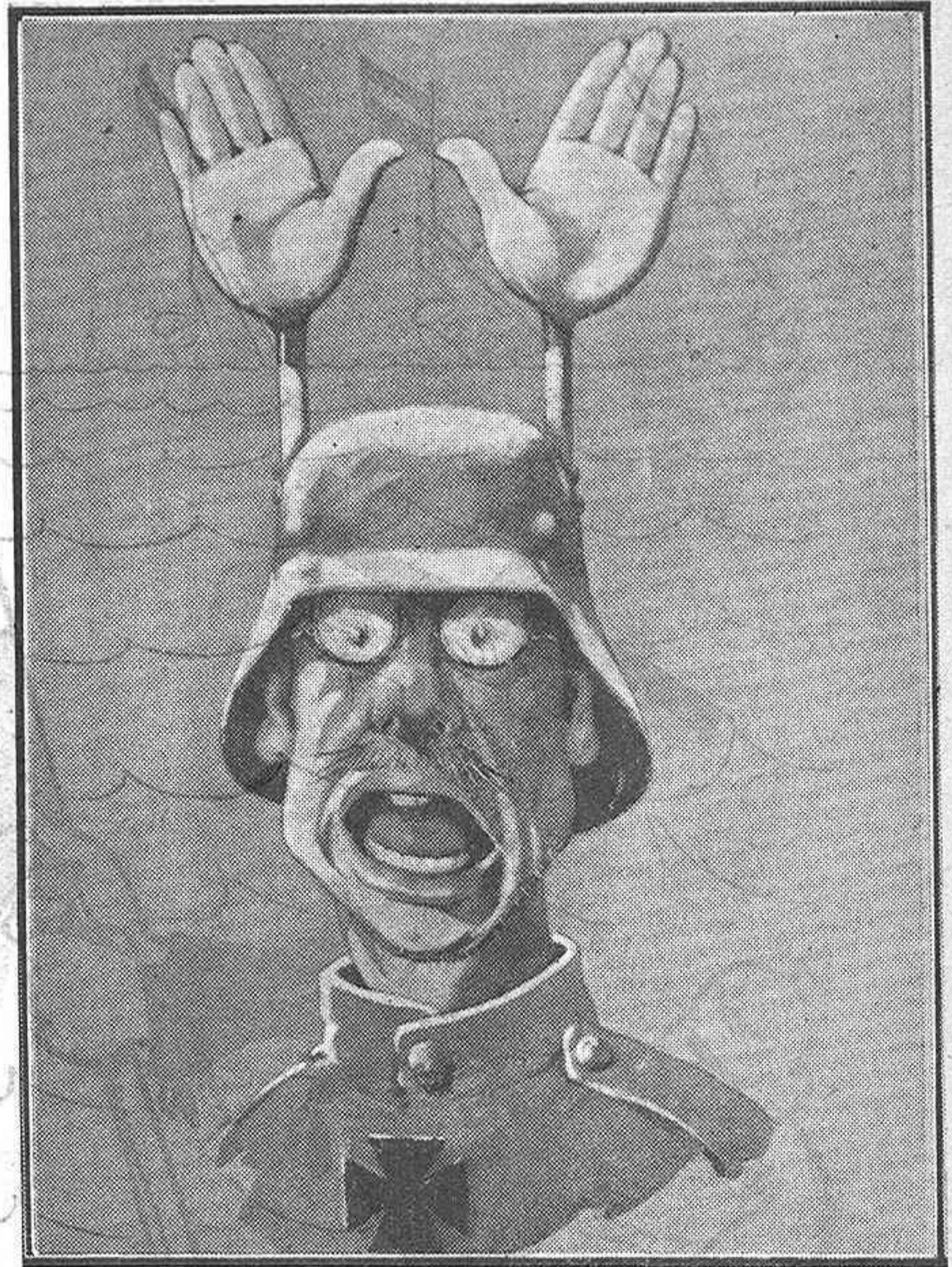
GLOSES i IRREVERENCIES, per *J. Costa i Pomés*.—Un aplec de poesies presentades amb tota modestia, però engarlandades amb envejables mèrits i que venen a afermar la personalitat literaria del nostre estimat col·laborador. Les composicions que s'enclouen en aqueix simpàtic volum podrien dividir-se en dues menes: les sentimentals, essencialment líriques, inspirades per aquell gran amor a la naturalesa que ha sigut sempre la característica del autor, i les revolucionaries o humanistes, que és un altre dels aspectes en que s'ha distingit el poeta. En Costa i Pomés, quan canta, ho fa per necessitat d'esplaiar-se, per goig íntim; per això les seves poesies tindran tots els defectes acadèmics que vulguin, però mai seràn insinceres, mai tindran el defecte del rípi moral, del rípi de la inspiració que és el més fastigós del rípi. Ell canta, lliure, com les cigales canten; empès per la propia naturalesa i de cara al sol, que és per ell l'ideal, un sol prenyat de justícia i de renovadores flames que han d'arborar un jorn la humaitat.

No senyalarem lo que'ns agrada més del llibre perquè semblaria que, de retop, volem fer remarcar lo que'ns plau menos. Això seria fer de *dòmine* i no escau al nostre tarannà. Sols direm que havem llegit amb gust totes les ratlles curtes d'aqueix aplec de gloses i de irreverencies, i que creiem que'l seu autor ha donat una gran camada en avant de la seva carrera literaria. L'Aladern té raó en alabar-lo des de l'entementat pròleg que acompanya als versos.

Espigolem, al etzar, una de les composicions del llibre. Diu aixís:

A UN BOY-SCOUT

Els teus pocs anys, els muscles demanaires
t'han fet delir davant del bosc i el mont,
han esclatat ton pit a tots els aires,
i Sol i vents han aixecat ton front.

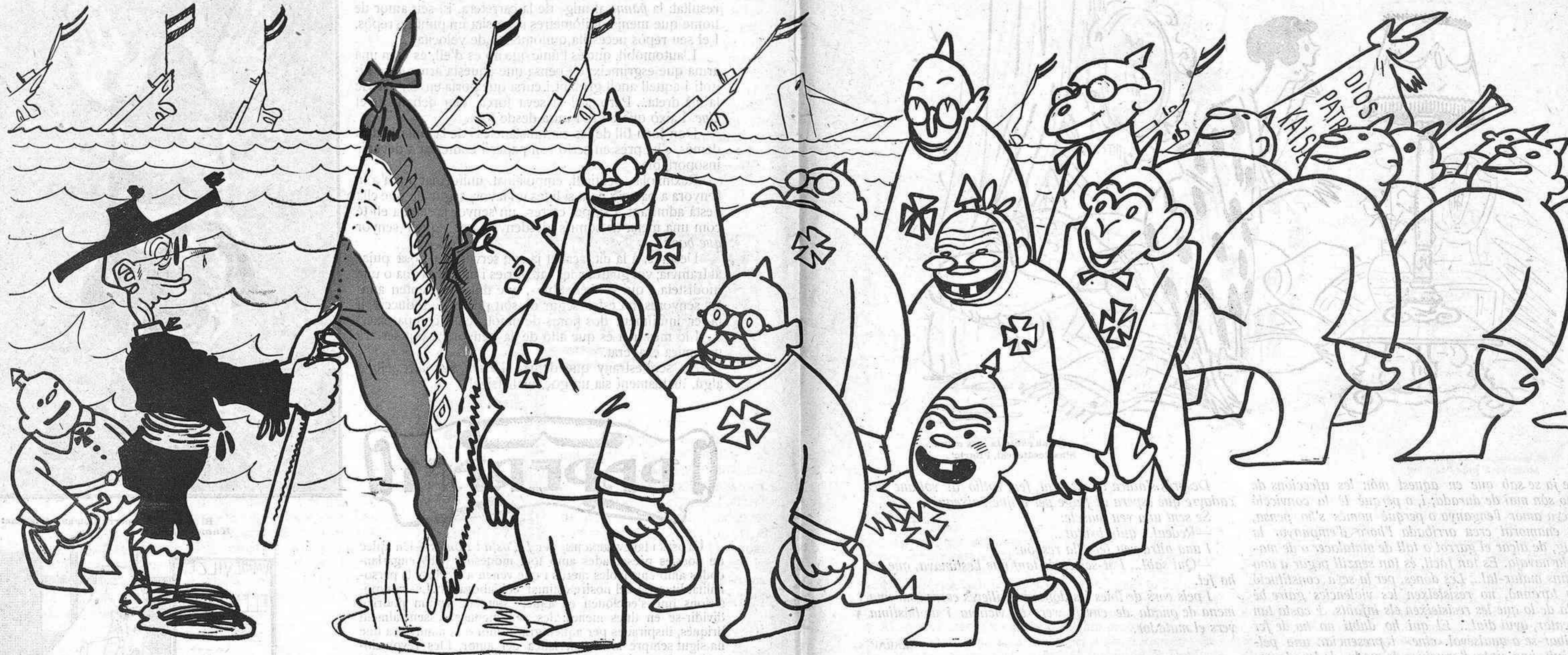

El nou casc de guerra alemany. (Sistema: Kamerade!)

EL CARÀCTER CATALÀ

—Res d'Exposicions... Jo vaig al vaudeville, i amb els francesos quedo bé igualment.

LES PARODIES DE DEMÀ

Els recrutes de la Kolla germanòfila jurant la neutralitat

T'han fet somniar, sis dies la setmana,
el clar diumenge, el resplendent matí,
aquell respirar ampli, aquella gana,
aquell florit brot de romaní!
Aquella olor de pins i farigoles,
aquell manoll de troncs llengotejant;
aquelles flors menudes camperoles
que'ls insectes violen mentrestant.
Aquelles cireretes arboreses,
aquells rovellonets recent-nascuts,
aquelles pinyes altes, ploraneres,
aquells ballarucs morts, corcats, menuts.
Aquelles violes blaves pudoroses
que no esperen del Sol miope, altiu;
aquelles fonts glaçades, sulfuroses,
que ragen tantes bresques al estiu.
Aquella fadigueta que demana
l'amparador coixí d'un matalaç,
i el sòn que'l portarà a una altre setmana
de *Fleuri*, manuscrit i cartipaç...

Es botxornós, és tràgic, és sarcàstic
el teu uniformisme mal entès;
més o menys tard d'un rei rebràs el càstic,
i no seràs soldat del sant Progrés.
A les seves notables condicions de sentiment humanitari
i de enlairada fantasia, hi va afegint En Costa i Pomés la cla-
retat i la frescor que li faltava i que semblaven donar a
les seves composicions una mena de manca sinceritat que
no havien tingut mai. I és que el nostre amic ha comprès
que cal refinar-se cap a la pura expressió mitjantçant la
senzilla forma.
Per això va fent-se cada dia més espontani i a la vegada
més gràfic i més madur, amb lo qual demostra que sab seguir
els desinteressats consells dels bons amics.
PATRONAT D'APRENENTATGE.—Memoria dels treballs fets
durant l'any 1916 per aqueixa benemèrita institució.
PSIQUIS.—Revista mesal que's publica a l'Havana. i que
és orgue oficial de la «Societat Esperitista de Cuba».
MEMORIA.—Memoria del any social de 1916, publicada
pel Centre Autonomista de Dependents del C. i de l'I, de
Tarragona.

ARCHITETTURA E ARTI DECORATIVE.—Publicació de la Casa
Bestetti e Tumminelli, de Milano.
EL TRES DE COPAS.—Noveleta de Xavier Cabello Lapiedra,
publicada darrerament en «Los Contemporáneos».
POESIES, per Victor Català.—Es el número 210 de la
Biblioteca d'Autors Catalans «Lectura Popular».

SEPT SCIENCIES

GLOSARI

AMORS QUE MATEN

«Qui et vol bé et farà plorar».
«De tan que l'estimo l'apunyego».
Heu-vos-aquí els adagis en els quals acostumen a in-
spirar-se els enamorats de carrer. I tan a la massa de la
sangs tenen molts d'ells l'esperit de aqueixa lletra arren-
cada de la saviesa popular, que així que se senten cor-
ferits per l'invisible sageta del tendre Cupidó, lo primer
que fan es comprar-se una Browning, un bon garrot o
una navaja, disposats a posar en pràctica lo que s'hi
hagi de posar, i vinga apunyegar a tort i a dret i vinga
fer plorar sense caritat ni commiseració.
Demà el pinturer galan renyeix amb la donzella cap-

—Quina pantalla més monal...
S'ha desdinerat, l'Enric!...

vert, que ja se sab que en aquest món les afeccions de carrer no són mai de durada; i, o perquè té la convicció que la seva amor l'enganya o perquè només s'ho pensa, el fogós enamorat creu arribada l'hora d'empunyar la Browning, de alçar el garrot a tall de matalacer o de manipular la navaja. Es tan fàcil, és tan senzill pegar a una dona, i fins matar-la!..., Les dones, per la seva constitució i pel seu tarannà, no resisteixen les violències gaire bé més enllà de lo que les resisteixen els infants. I costa tan poc violentar, avui dia!... El qui ho dubti no ha de fer sinó arribar-se a qualsevol «cine» i presenciar una pel·lícula d'èxit, una cinta d'aqueixes de moda, de les de catorze o setze sèries, on s'hi barregen també amors i gani-vetades, on s'hi aprèn d'escanyar, de lligar criatures a la via del carril, de tirar pebre als ulls, de fer desaparèixer més o menys misteriosament als nostres enemics, i s'hi aprèn la manera de realitzar-ho impunement, defugint sempre l'acció de la justícia, glorificant als lladres i assassins, i posant en ridícul als detectives i als serenos.

Demà el fogós enamorat, amb el cor aixut per la «probada infidelitat» de una dona que no té cap obligació de ésser-li fidel i amb el cap calent de tanta visió interessant i artística que per pocs cèntims li han donat en el cine, se topa al carrer amb la pèrfida, i ja hi som:

- Que m'has d'estimar!
- Que no et vui.
- Que sí.
- Que busca-te'n un altre.
- Que per força.
- Que vés en nom de Déu!

I ja està; l'home se sent home i cedeix la paraula al bastó, a la pistola, a la navaja, a l'eina que sigui; i la donzella cau, víctima de la passió furient, de l'amor im-mens del seu enamorat.

Després s'atura tot de gent, fent rotllo a! voltant del cadavre que espera al Jutge per a que l'aixequin.

Se sent una veu mascle:

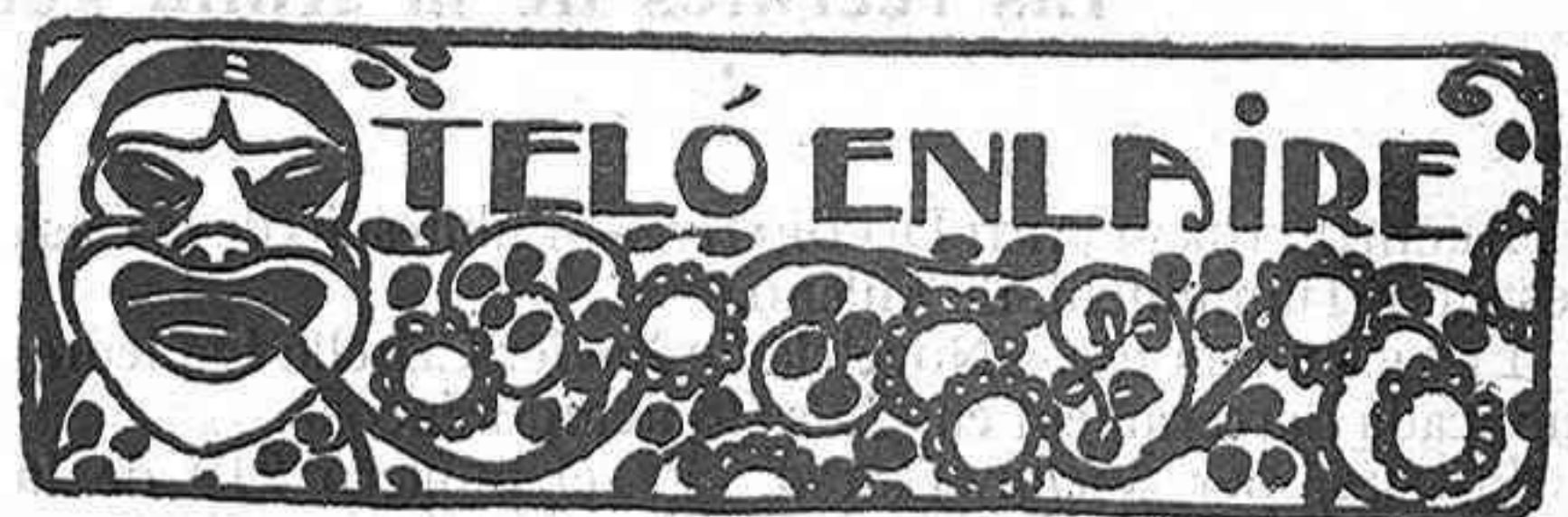
—Redeu!... quin brutó!...

I una altra veu femella respón:

—Qui sab!... Pot-ser és de tant que l'estimava, que ho ha fet.

I pels cors de totes les dones batxilleres corre com una mena de onada de enveja vers la víctima i de llàstima vers el matador.

XARAU

Si no fós que l'estrena s'ha tingut d'aplaçar fins a avui, di-vendres per culpa del manxaire, a hores d'ara ja parlariem de la famosa obra d'En Rusiñol *L'auca del senyor Esteve*. Ho farem la setmana en-trant, que també ens tocarà dir quatre coses del benefici de la Jordi al «Español», anunciat per a avui amb l'estrena de *Pasqua abans de Rams*.

Entretant, com que durant aqueixos vuit dies no ha pas-sat res gros, ens acontentarem anotant projectes i futeses sense importància.

Sabarán, com diuen les cartes dels pagesos, que al «Tí-voli», després de quatre bolos d'En Jaumet, que ha donat quatre copets més al seu famós *Jesús que torna*, hi vé la aplaudida Carme Cobeña, davant d'una important compa-nyia dramàtica, qui ens donarà a conèixer *El crimen de todos*

—Vet'aquí un sombrero *chic*
per a anar per Barcelonal

d'En Frederic Oliver, *La maja de Goya*, d'En Villaespesa i moltes altres novetats.

Dues obretes s'han estrenat en pocs dies al «Cómico»: una, *La muñeca del amor*, dels senyors Sassone i Penella, que no va fer massa forrolla; altra, *La tierra de la alegría*, que es salvà, gracies al *mujerto* que hi intervé i a la bona presentació. Vé a ésser com una mena de revista amb tots els agravants i atenuants del gènere. Dimecres tingué lloc el benefici de la Blanca Pozas, que resultà un acontereixement.

Al «Novedades» s'ha estrenat *El gato montés*, òpera popular espanyola, anunciada també per a un d'aqueixos dies al «Cómico». Es una obra d'aquelles que en diem «de visualitat» a base de manoles i toreros que parlen un andaluc més o menys autèntic i que obren impulsats per la sang de la raça. El llibret és defectuós... i tot acaba amb *et*. La música engresca a estones als morenos pel fet d'abundar-hi la pandereta, les castanyoles i el metall. En resum, molt soroll i poques nous. El mestre Penella s'apuntarà un èxit, no obstant. I l'èxit, ben mirat, es deurà al decorat, a la llum, a la alegria i a la *nota española*... «¡Olé ya!», que domina en tota la obra.

An això i a la bona interpretació dels artistes i a l'esplendidesa de l'empresari.

L. L. L.

ELS DEPORTS

—La nota sobressortint d'aquests dies són les curses de cavalls.

Tot ha quedat eclipsat davant d'aquesta manifestació hípica fa temps no fruita pels barcelonins i que era molt enyorada.

En efecte, no hi havia més que veure diumenge l'Hipòdrom. No direm que allò fós *Longchamps* o *Auteuil*, però, vaja, estava bastant bé.

I al dir que estava bastant bé, ens referim no solament a la concurrència, entre la que hi havia tota la *high life* de la nostra Barcelona, i de la que es destacaven un devassall de bellíssimes damiselles lluint els clars trajos primaverals i un bon nombre de senyors lluint el *clàssic* berret de copa, sinó a l'espectacle en sí, que transcorregué amb bastant ordre.

No podem parlar de les curses d'ahir dijous, perquè el nostre setmanari encara no té rotativa, però sí que podem dir quelcom de lo de diumenge.

En primer lloc els cavalls del Duc de Toledo (Don Alfons XIII) sofríren un seriós fracàs. No guanyaren cap primer premi fins a la cursa final en que el cavall nomenat *Le Ritto* guanyà el premi «Camil Fabra» i encara sols per $\frac{3}{8}$ de segon sobre el cavall *Explosif*.

En les altres proves guanyaren el cavall *Son Phœnix* de En Monnier Forest (el premi «Derby», el més important); el cavall *Tiboy* el premi «Gar», el cavall *Epsilon* el premi Farnesio (militar) i el cavall *Mimoso* el premi Fongrave.

La gent que feia temps que no havia vist curses de cavalls i la que no n'havia vist mai (d'aquests n'hi havien bastants) sortíren altament satisfets i amb ganes de tornar-hi, lo que ens fa suposar que ahir hi devia haver un altre *entradón* i que això es continuarà per a que la Societat Organitzadora s'animi i quedin establertes per a sempre les Curses de Cavalls de Barcelona.

Ara aquí faríem un xistu sobre lo còmic que resulta parlar en castellà perquè fa fi i ficar els peus a la galleda a cada frase. Però val més deixar-ho córrer. Què en treurem de dir que tothom es creu obligat a parlar en castellà en aquestes festes i que la generalitat fan el ridícol?

Res.

I per a no treure'n res val més no parlar-ne. Deixem als *aprenents* d'aristòcrates que segueixin parlant el *castellano de Barcelona*.

*"La Puntual" va fentse anant
pels concells d'aquell difunt.*

*Es la senyora Tomasa
una dona de sa casa.*

*Es declara així com cal
al jardí del General.*

*El casen a Sant Cugat
ab pau y tranquil·litat.*

Quatre redolins de L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE. Comedia en cinc actes, d'En Santiago Rusiñol, que s'estrena avui al «Teatre Victoria».

—Davant de les curses de cavalls ja hem dit que les altres manifestacions deportives resultaven pàl·lides.

Emperò remarcuem la Festa del Pedal a Sabadell pels ciclistes de totes les nostres societats, festa que resultà molt bonica. Hi anaren més de mil ciclistes en caravana.

Els futbolistes res, gairebé. *Barcelona-Europa* 4 a 0 a favor del primer. *Español-Atlètic* 2 a 1 a favor del primer. Els barcelonins cediren els punts a l'*Español* per a demostrar que no hi volen tractar amb gent que tant de mal els han fet.

I acabat el capítol de noves deportives terràquies, anem a les marítimes, on hi ha molta febre amb motiu del proper Campionat d'Espanya.

S'ha encarregat de les cordes de l'equip dels *petits* del «Marítim», campions de Catalunya En Santa (A.) i no cal dir que en això hi han guanyat. Però tenen un *suplent* bogador que no sabem perquè ens sembla que els farà perdre. Mirin

que té molt mala estrugancia. Si hi són a temps, val més que el canviïn, perquè entre ells semblarà el *papà* de l'equip i (lo que és més sensible) resultarà un *pavero*.

HIP

ESQUELLOTS

Havem llegit la poesia premiada amb la *Flor natural* en els Jocs d'enguany.
No val gran cosa.
L'únic bò en ella és l'intenció.
Aquell *darrer llop* que s'escabulleix «sens altra companyia

que un vol de corbs glatint a son entorn» deu ésser el Kaiser.
La gent ho va entendre així i aplaudí rabiosament.
Sòrt de la mala intenció!

Llegim en un diari que dona conte d'un incendi:
«Los concejales señores Fusté y Cirera y los alcaldes de barrio señores Pich y Carbó...»
¡Oh! Pobre Pich! Ja és menys que En Fusté.
Sic transit gloria mundi!

Deia un altre diari parlant d'una cursa de braus a Madrid i referint-se a la presència del Infant don Carles, «fuè aplaudido al aparecer en el ruedo»!
Home! Vostè confón les ganaderies...

I ja que hi som, seguim llegint.
Un títol de *El Día Gráfico*:
«Dice el «Munchner Neuste Nachrichten».
Pela que no hi ha an aquell diari un sol redactor que sàpiga qui és aquest *camelo*!
Està en alemany però per a ells com si fós xino!

Fa realment gotjot En Pau Claris, damunt la seva *socolada* del Saló de Sant Joan, embolcallat amb la bandera catalana; fet símbol del esperit nostre en el temps dels Segadors.
No obstant, pot-ser estaria millor al mig de la Plaça de Sant Jaume, de cara al Palau de la Generalitat.
Ja li traslladarem qualsevol dia.

I, en el lloc d'Ell, n'hi posarem un altre: En Prat de la Riba, «embolcallat amb una obligació de la Mancomunitat, fet símbol del esperit dels temps moderns.»

Dimecres de l'altra setmana, uns quants amics nostres, concorrents a la penya francòfila de l'«Ateneo Barcelonés» volgueren oferir al nostre editor don Antoni López un àpet de homenatge amb motiu de la publicació del *Número 2000* de L'ESQUELLA.

L'àpet de referencia consistí en un sopar al *Refectorium*, molt ben servit per En Regàs.

L'expansionament amical, l'esplai de la xarrameca i fins els himnes fóren tan saborosos i succulents com les libacions i les viandes.

Mercès i per molts anys, estimats amics.

El Comité de la Creu-Roja de les Nacions Al·liades ens fa avinent que'ls croquis presentats a concurs per a premiar el millor cartell anunciador de la Festa del «Turó Park» que's celebrarà el 26, han sigut exposats al públic en el domicili social dels «Amics de França», Ronda de Sant Pere número 13.

NOTES DE CASA:

De l'«Orfeó Gracienc» havem rebut una invitació per a tots els actes socials corresponents al present mes.

—Don E. Vilalta, ens obsequià amb una atenta invitació per al concert de piano que el nen Alexandre Vilalta donà amb extraordinari èxit, diumenge a la tarde, en la *Sala Mozart*.

Mercès.

Les carreres de cavalls han començat amb un èxit esplèndid que ha superat totes les esperances.

En canvi, el mateix dia els Jocs Florals sortiren una miqueta desiguals.

Val a dir que, francament parlant, els cavalls ho feren millor.

FIGURES DELS JOCS D'ENGUANY

La Reina

El poeta de la flor

El poeta de la viola

La senyora Presidenta

El Secretari

El poeta de l'englantina

La Joventut Maurista volguent fer veure, que's preocupa de la classe treballadora ¿mai dirien quina s'en pensa? Doncs unes sessionetes de cine a benefici dels obrers...

¿Sessions cinematogràfiques an aquesta hora?

Si que són madrugons, aquests *jóvenes!*

El president de la Comissió de propaganda política de la *Acción Liberal Monárquica* (que's deu gastar un dineral en les targetes si hi posa el títol), ha donat una conferencia tractant de «Problemes econòmics que influeixen en la vida nacional».

No s'encaparrí. Ara com ara, el de les patates primerenques.

Demà s'ha d'estrenar al «Tívoli» un drama que's diu: *El crimen de todos*.

Christ! No crideu. Que si se'n enteren els neutralistes... Tant mateix l'alusió és massa clara.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar n.º 2

TELÉFONO 4115

La setmana que vé

Nova edició popular de

L'Auca del senyor Esteve

d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Un tom en 8.ª UNA pesseta

ES VEN PER TOT ARREU

L'Auca del senyor Esteve

24 redolins dibuixats per En RAMÓN CASAS

Preu: 10 cèntims

Colección Española Nelson

AMOR DE PERDICIÓ

por C. CASTELLO BRANCO

Un tomo 1'50 pesetas

FEDERICO RAHOLA

ASPECTOS ECONÓMICOS DE LA GRAN GUERRA

Un tomo 3 pesetas

ÚLTIMAS NOVEDADES

LUIS URIARTE

Figurones taurómacos

Un tomo 3'50 pesetas

J. COSTA I POMÉS

GLOSES I IRREVERENCIES

Un tom POESIES UNA pesseta

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC

i evitar les seves fatals conseqüències és el

LAXOL AMARGÓS

Preciós regulador de les funcions gastro-Intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Probeu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

BAZAR DE LA UNIÓ

Útils per a escriptori : Tintes superiors

Impresions comercials de totes menes

Targetes postals : Llibres ratllats, etc.

Carrer de la Unió, núm. 3 BARCELONA

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTÍA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR GRAU

Instituto Electroterapéutico

Ronda Universidad, 20, pral.
(junto a la Plaza de Cataluña)
TELÉFONO 4210

DIRECTOR: DR. J. MESTRE SANCHO

Las diferentes instalaciones con que cuenta este Instituto, contienen todos cuantos aparatos existen en los grandes sanatorios europeos, más algunos otros que única y exclusivamente posee este Instituto, por haber sido inventados y patentados por su Director. Gracias a ellos y a la técnica especial que empleamos para su aplicación, cada día es mayor el éxito obtenido en la curación de los diferentes estados patológicos, por crónicos y rebeldes que ellos sean

APLICACIÓN DE CORRIENTES

para el tratamiento de: BRONQUITIS aguda y crónica, ASMA, TUBERCULOSIS, PARÁLISIS, APOPLEGÍA, CIÁTICA, NEURALGIAS, JAQUECA, HISTERISMO, EPILEPSIA, NEURASTENIA, ARTERIO-CLOROSIS, HIPERTENSIÓN, ULCERAS, VARIOSAS, DISPEPSIA, DILATACIÓN de ESTÓMAGO, ESTREÑIMIENTO, HEMORROIDES, REUMATISMO, agudo y crónico, GOTA, DIABETES, ESCROFULISMO, ANEMIA, ENFERMEDADES de la PIEL y GÉNITO URINARIAS, etc., etc.

NUEVO TRATAMIENTO PREVENTIVO Y CURATIVO DE LA TUBERCULOSIS

APARATO PARA LA RADIOGRAFÍA INSTANTÁNEA

TRATAMIENTO de la OBESIDAD, especial de este Instituto, ÚNICO DE RESULTADOS POSITIVOS

HORAS DE CONSULTA: DE 3 A 8 TARDE • DÍAS FESTIVOS: DE 11 A 1

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Sinemas Urotropina - Hexametileno Ietramina - Formina

PÍDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

Droguería Sant Jordi

PERFUMERÍA :: COMESTIBLES
-:- PRODUCTOS QUÍMICOS -:-

Carrer del Call, 7 :: Teléf. 8907
BARCELONA

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda
clase, Hierro, etc. :: Fabricante
de Guarniciones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg
Cortes, 649, ent.° BARCELONA

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÜNERA

CONTRA

-CATARROS
-TOSOS-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÜNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

CAÇADORS!

Les millors esparde-
nyes més ben cons-
truïdes, sòlides i còmodes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engrós i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINCIAS

EL CRIT DEL DIA

-Ja'ls tenim!..